

povedale o istem predmetu o različnih časih od istih oseb ali so se godile v istem času ali mnogo let poprej, — in za toliko uže zmore tudi šibek spomin, da kombinuje o resnici povedanih okolščin, ki so se godile v različnih trenutkih istega dneva (in tudi to je jako važno v več obzirih!) in o resnici najmanjše podrobnosti, posebno pa kdo lahko postavi vse informacije o isti osebi ali stvari, ki so jih dale razne gosposke eno poleg druge in sklepa popolnoma — temeljito o njihovi vrednosti, ker z jasnim vidom gleda ob enem vse nasprotnosti in jih vredno tolmači.



## Iz pravosodne prakse.

### Civilno pravo.

**a) 1. Ako je več dedičev, zastopa zapuščino oni dedič, kateri se je bil oglasil dedičem uže za časa, ko postane vprašanje gledé zastopstva aktuvelno. — 2. K §-u 144. o. s. r.**

V pravni zadevi C. S-a, s prostovoljnim namestovanjem J. S-a proti zapuščini F. P-ja, zastopani po dedičih je razsodilo m. d. okrajno sodišče Ljubljansko z razsodbo z dne 26. oktobra 1893, št. 23289:

Tožena zapuščina pripoznati mora, da je plačan delni znesek 105 gld. s triletnimi obrestmi vred — skupaj 120 gld. 75 kr., kateri se je od tirjatve 400 gld., zavarovane pri zemljiščih vl. št. 303 in 298 kat. obč. K., glasom tusodnega razdelilnega odloka z dne 22. novembra 1892, št. 24897 pogojno odkazal toženi zapuščini; dovoliti mora dalje, da pripade ta pogojno odkazani znesek 120 gld. 75 kr. tožniku C. S. na račun njegove tirjatve v znesku 704 gld. 33 kr. iz izkupila zemljišč vl. št. 303 in 298 kat. obč. K. — to vse pa le tedaj, če priseže namestovalec J. S. dopolnilno prisego, da je odštel Fr. P-ju po poravnavi na račun tirjatve 400 gld. konv. den. dne 14. januarija 1879. l. 100 gld., leto dnij potem zopet 100 gld., ter dal tretje leto kravo za 75 gld., — ter če ne prisežejo vsi zapuščino zastopajoči dediči razun K. S-a, ki je bil zastopan po skrbniku na čin njim v repliki naloženo, ter izrečno

in molče vsprejeto glavno prisego, da — kolikor vedo in se spominjajo — ni plačal J. S. zapustniku takoj po sklenjeni obravnavi 20 gld. ter tri leta potem 25 gld. na račun omenjene tirjatve. Če prisežejo vsi delatje glavno prisego, J. S. pa dopolnilne prisege ne priseže, se tožbeni zahtevek zavrne. — Če pa priseže J. S. dopolnilno prisego, ter delatje glavno prisego, potem zmaga tožnik le gledé delnega zneska 65 gld. s triletnimi obrestmi vred v skupnem znesku 74 gld. 75 kr. — Če pa ne prisežejo niti J. S. niti delatje, zmaga tožnik le z delnim zneskom 40 gld. s triletnimi obrestmi vred v skupnem znesku 46 gld. a. v. —

#### Razlogi.

Tožnik pravi, da je plačal njegov prostovoljni namestovalec J. S. zapustniku na račun tirjatve v znesku 400 gld. konv. den., ki je bila vknjižena na tretjem mestu pri vložku št. 298 in na drugem pri vl. št. 303 kat. obč. K., povodom dne 14. januarija 1879. l. sklenjene sodne poravnave 20 gld., leto potem 100 gld., leto potem zopet 100 gld., tretje leto pa da je dal kravo vredno 75 gld. in 25 gld., da ostane torej še dolga 100 gld., ali kakor pravi razdelilni odlok z dne 22. novembra 1892, št. 24897 — znesek 105 gld. Tožnik pravi potem, da se je poplačala tudi ta tirjatev 105 gld. ali z obrestmi vred 120 gld., katero prisoja omenjeni odlok zapustniku tudi le pogojno. — Tožena zapuščina zanikuje vse te navedbe. Tožnik navaja v dokaz delnih plačil tudi pričo M. S., ki pa ni radi tega zavržna, ker je namestovalčeva žena, kakor trde dediči tožene zapuščine. Le-ta pa je potrdila, da je plačal J. S. leto po poravnavi 100 gld., potem zopet 100 gld. ter pozneje še dal kravo v vrednosti 75 gld. vse na račun pravnice tirjatve. Prva polovica dokaza se je torej doprinesla, ter se je moralo razsoditi na dopolnilno prisego namestovalčevo. — Gledé ostalih delnih plačil, katerih M. S. ni mogla potrditi iz lastne opazbe, morala se je določiti glavna prisega vseh zapuščino zastopajočih dedičev — izvzemši K. S-a. To prisego je vsprejela dedinja M. P. izrečno, drugi pa molče (§ 36. sum. pat.). Drugih dokazov ni nihče ponudil.

Z razsodbo z dne 28. marcija 1894, št. 1304 je višje sodišče Graško tožbo povsem zavrnilo.

#### Razlogi:

Tožba je naperjena proti zapuščini F. P-ja. Sodnik mora torej preiskovati pred vsem uradoma, če so upravičene zastopati za-

puščino one osebe, o katerih tožnik to trdi v svoji tožbi. Tega pa tu ni. — Iz zapuščinskega akta se namreč razvidi, da je umrl F. P. zapustivši ženitno in dedinsko pogodbo z dne 20. junija 1866. l. sicer pa ab intestato, ter da se je oglasilo še mnogo drugih v tožbi ne omenjenih dedičev. — Zapuščino pa ne zastopajo samo v tožbi navedeni, temveč vsi dediči, ker namestujejo imovinsko-pravno osebo zapustnika F. P. le vsi dediči skupaj, ne pa vsak zase z ozirom morebiti na kak idealni del zapuščine (§ 547. obč. drž. zak.). Iz tega torej sledi, da niso v tožbi navedeni dediči sami zase upravičeni, pripoznati imenom zapuščine pravne zahteve ali jih izpodbijati, — torej da jim manjka legitimatio ad causam. Okolnost pa, da omenjeni dediči tega ne ugovarjajo, je brez pomena, ker mora sodnik presojevati pasivno tožbeno legitimacijo uradoma. Radi tega uprav § 37. j. n. ukazuje, da se mora do končane zapuščinske razprave vložiti vsako proti zapuščini naperjeno tožbo edino le pri zapuščinskem sodišči. Tudi na to se ne more sklicevati tožnik, da ni za časa vložene tožbe (11. januarija 1893. l.) vložilo več oseb dedinske oglasitve za dediča, kakor v tožbi omenjeni, ker se mora iz smrtovnice razvideti, da so še drugi postavni dediči, katerih so nekateri še nedoletni, ter bi moral prositi, naj se postavi skrbnik za oni del zapuščine, gledé katerega se ni še nihče oglasil dedičem. — Tožba se je morala sicer odbiti. Tožnik pa sme vložiti pravilno napravljeno novo tožbo.

Tožnik je vložil proti tej odločbi ničnostno in revizijsko pritožbo ter je navedel: Ni zakona, kateri bi upravičeval sodnika preiskovati uradoma legitimacije; — posebno se pa sodišče ne more ozirati na zapuščinski akt, katerega ni priložiti prosila pravnim spisom nobena strank. Vrh tega je pa zastopal tožence odvetnik. Sklicuje se na §-a 25. in 49. sum. pat. Tudi § 547. obč. drž. zak. zahteva, da je dedič vsprejel dedščino. Zapuščino zastopajo oni dediči, ki so se bili priglasili do trenutka, v katerem je postalo to vprašanje merodajno, — to pa posebno, če se ni oglasil dedič le k natanko določenemu delu dedščine. Dalje se mora v pošte vjemati določbo §-a 550. obč. drž. zak. — Dela pa, h kateremu se ne bi oglasil noben dedič, ni bilo za časa vložene tožbe, ker so se glasile vse oglasitve splošno. Čemu bi se torej postavljaj skrbnik?

Z odločbo z dne 11. julija 1894, št. 7827 je najvišje sodišče obnovilo razzsodbo prve stopinje.

### Razlogi.

Višje sodišče je imelo brez dvoma nalogo, preiskovati, če so bile osebe, po tožniku navedene, kot dediči upravičene zastopati toženo zapuščino, ker je odvisna od tega razsodba, je-li bil zagovor proti tožbi pravilen — to je, učinjen po osebah, ki so po zakonu poklicani nadomestovati zapuščino aktivno in pasivno. To pretehtovanje pa je bilo omejiti na vprašanje, se je li dokazalo svojstvo tožencev kot dedičev, ter se ni smelo raztegniti na to, če pristojna razun teh oseb še drugim dedno nasledstvo. — Kajti po smislu §-a 547. obč. drž. zak. zastopa dedič, ki je dedščino vsprejel, zapustnika. Po §-u 550. obč. drž. zak. so pa — če jih je več — zavezani vsi dediči za jednega in jeden za vse. Iz tega pa sledi, da je za časa, ko je reprezentacija zapuščine po dedičih aktuvelna, če je več dedičev, oni dedič upravičen zastopati zapuščino, kateri se je bil uže oglasil dedičem. Torej more upnik zapustnika utesniti tožbo radi svoje zahteve na tiste dediče, ki so se za časa tožbe uže oglasili dediči. Razmerje pa, katero je nastalo mej uže oglašeni dediči, ki so se spustili v pravdo, ter mej drugimi, ki so tudi v dedno nasledstvo poklicani, nima nobenega pomena za presojo o tem, je-li upravičena tožbena zahteva ali ne; — to pa ravno tako malo, kakor gledé vprašanja, sozastopa li dedič, ki je za časa tožbe dedščino uže nastopil tudi zapuščino. Ker pa osebe, imenovane v tožbi, ne zanikujejo, da so za časa te tožbe dedščino uže nastopile, je njih legitimacija za zastopanje zapuščine dognana ter je brez pomena,, če so se oglasili potem še drugi dediči. Višjesodno razsodbo je torej smatrati neutemeljeno v zakonu, in se je morala predrugačiti ter ponoviti prvosodna razsodba. Sklicuje se pa na njene zakonu prikladne razloge, ter se le pripomni, da je rešitev vprašanja, koliko se prišteva verjetnosti zavržni priči, po §-u 144. o. s. r. sodniku prepuščena. Iz spisov se ne da posneti povoda dvomiti o resničnosti izjav priče M. S. Nalaganje glavne prisege vsem dedičem je pa utemeljeno v tem, da so solidarni dolžniki. Ničnosti sicer ni bilo v višjesodni razsodbi, temveč le pogrešek proti §-u 257. o. s. r., radi tega se je odbila ničnostna pritožba, pač je pa upravičena revizijska pritožba, kateri se je vsled tega ugodilo.

*Dr. S.*



**b) Zemljiškoknjižni izpisek je dokaz lastninske pravice.**

Mestno del. okrajno sodišče v Lj. razsodilo je v pravdi Matevža in Ane Z. tožnikov proti Jožefu A. tožencu zaradi priznanja prostosti služnosti oziroma zaradi lastnine z rzsodbo z dne 2. oktobra 1893, št. 20399:

Tožbena zahteva, spremenjena v konečnem govoru in glaseča se: »Toženec Jože A. dolžan je pripoznati, da spada k zemljišču tožnikov vlož. št. 279 kat. obč. Gorenja Š. tudi parcela št. 1238/1 iste katastralne občine in posebno tudi tisti trikot imenovane parcele, kateri leži med potjo parcela št. 1418 pred parcelo št. 1248 in med parcelo št. 1244; toženec mora pripoznati, da sta tožnika lastnika tega trikota in, da je ta trikot prost služnosti užitka, in je torej dolžan toženec vzdržati se vsacega samolastnega dejanja, posebno pa užitka gledé navedenega zemljišča proti globi 50 glđ. vse to v 14 dneh proti izvršilu — se zavrne.

**Razlogi:**

V prvi vrsti povdarjati je, da je trikot, ki spada po trditvi tožnikov k parceli št. 1238/1 kat. obč. Gorenja Š. odločen od družega sveta omenjene parcele z ograjo ter se rabi kot vrtiček ali »garteljč«; loči se torej od družega sveta te parcele, ki je njiva. Navedeni razložek med trikotom in drugim svetom gledé kakovosti užitka sveta ni nov, nego, kakor je to razvideti iz pravnih govorov in iz izpovedeb prič, traja ta razlika uže dolgo let ter je obstajala tudi še predno sta sedanja tožnika postala lastnika omenjene parcele. Pismo z dne 28. marcija 1878. l, vsled kojega postala sta tožnika lastnika omenjene parcele, ne razločuje in ne omenja posebnosti te parcele; tudi tožnika ne trdita, da sta vsled napominanega pisma jela uživati ves svet in tudi vrtiček, pač pa je po toženčevih pričah: Jakobu Z., Jeri A., Petru S., Janezu Z., Šimnu L. in Jožetu M. dokazano ne samo to, da sta Justus in Jera A. potem, ko sta tožnikoma prodala omenjeno parcelo, še uživala trikotni vrtiček, nego tudi to, da je toženec sam kot naslednik Justa in Jere A., omenjeni trikot užival. Ker opirata tožnika svojo lastninsko pravico do spornega sveta na pogodbo z dne 28. marcija 1878. l. in ker, kakor uže omenjeno, to pismo ne razločuje kakovosti sveta, je razlagati to pismo po določilih §-a 914. oz. 6. obč. drž. zak., to pa tem bolj, ker se obris situvacije in izpisek iz zem-

ljiške knjige, katera sta priložila tožnika gledé označenja parcel, ne ujemata. Merodajno v tem pogledu mora biti to, da je v pismu z dne 28. marcija 1878. l. rečeno, da se proda, oziroma kupi svet »v mejah obema znanih«. Vender je pa svet, radi kojega teče pravda, s posebno ograjo omejen in ravno užitek tega sveta sta prodajalca Just in Jera A. tudi še po prodaji uživala in to, dokler ga nista sedanjemu tožencu izročila. Toženec je posest tudi uže nastopil, da-si je v pismu z dne 28. marcija 1878. l. rečeno, da kupca, sedanja tožnika, takoj nastopita posest kupljenega sveta. V tem slučaju se tožnika ne moreta sklicevati na zaupanje v zemljiško knjigo, ker sta, kakor omenjeno, kupila svet po mejah njima natančno znanih. Tudi, ako bi se bil ogled z izvedenci na lícu mesta vršil, ne bi se bilo pojasnilo to, s čimer se razločujeta obris in zemljiškoknjižni izpisek, in bi bilo to pač moglo služiti za boljšo pojasnitev obsega posameznih parcel, ne pa v pojasnilo tega, koliko sveta je v dotični pogodbi zapopadenega, torej zamorejo biti merodajne le meje, katere so se kot znane v pogodbo postavile, katero pogodbo je po §-u 914. obč. drž. zak. vzdržati in katera se drugače razlagati ne da, nego tako, da sta kupovalca po znanih mejah nastopila posest in užitek kupljenega sveta in, da je to, kar se ni nameravalo kupiti ali prodati, ostalo prodajalcema, ki sta to od leta 1878. naprej še uživala, dokler njima v posesti ni sledil sedanji toženec, da torej v kupni pogodbi z dne 28. marcija 1878. l. ni zapopaden trikotni vrtiček »garteljč pred hišo«. Zaradi tega se je tožbena zahteva zavrnila.

Vsled apelacije tožnikov je višje deželno sodišče v Gr. z odločbo z dne 28. marcija 1894, št. 11723, prenaredivši prvo razsodbo, ugodilo tožbeni zahtevi.

#### Razlogi:

Čeprav je na jedni strani neoporekano, da je parcela št. 1238/1 deloma njiva, deloma pa sporni vrtiček (»garteljč«), vender je na drugo stran po katastralno-uradnem potrdilu dognano in dokazano, da je parcela št. 992 starega katastra, ki se je s parcelo št. 991 vred glasom kupne pogodbe z dne 28. marcija 1878. l. po Justu in Jeri A. prodala današnjima tožnikoma, ravno in v istini obsega in vsebuje parcelo št. 1238/1 novega katastra s prepirnim trikotom vred. Ker sta dokazala tožnika z zemljiškoknjižnim izpiskom, da

sta zemljeknjižna lastnika zemljišča vl. št. 268 kat. obč. Zg. Š., h kateremu spada kot del iste po javni knjigi tudi parcela št. 1238/1, onda se ne more dvomiti o lastninske pravici tožnikov do spornega sveta, ker imata za se veljaven naslov (§i 424., 425. in 431. obč. drž. zak.). Vsled tega tudi ni treba nadalje razpravljati o tem, je-li sta tožnika sporni svet tudi dejanski uživala in posedovala od časa pridobitve ali ne; kajti glavna stvar je, da dokaže sedaj toženec, ali more upravičeno lastiti si sporni svet ali ne. Toženec trdi, da je lastnino spornega sveta pridobil si tako s pogodbo, kakor tudi s priposestovanjem. Toda ne gledé na to, da slednji naslov izključuje pogodbeni naslov, se v predstojećem slučaju o pridobitvi lastnine potom priposestvanja uže radi tega govoriti ne more, ker sta zakonska Just in Jera A., kojih priposestvovalno dobo si hoče toženec vštevati, bila ravno le posestna prednika današnjih tožnikov. Isto tako pa ne more trditi toženec za se pogodbenega naslova, gledé kojega se sklicuje na izročilno pogodbo z dne 10. januvarija 1891. l. Kajti v tej pogodbi, ki sta jo tožnika priložila, so posestva, katera sta zakonska Just in Jera A. tožencu izročila, natanko navedena; ravno tako zapisana so tudi v uradnem zemljiškknjižnem izpisku vsa zemljišča in vsi deli zemljišč, katera so bila izročena tožencu, vender spornega sveta ondi najti ni. Toženec ni niti trdil, še manje pa dokazoval, da bi bil sporni svet del kake parcele onih zemljišč, koja sta mu izročila Just in Jera A.; tudi ni trdil niti dokazoval, da bi mu bila Just in Jera A. razven pogodbe sporni svet izročila s kako posebno pogodbo. Čeprav sta dalje prodajalca zakonska Just in Jera A. tudi še po sklenjeni kupni pogodbi s tožnikoma sporni svet »gartelj« obdržala v posesti in isti tudi še potem uživala, vender to ne more omejiti lastninske pravice tožnikov do tega sveta na nobeden način; nikakor pa se iz tega uživanja zakonskih Justa in Jere A. ne more izvajati kaka pravna zahteva za toženca in to še v tem slučaju ne, če bi bila tudi zakonska Just in Jera A. omenjeno zemljišče ali le istega užitek dejanski izročila tožencu (§ 440. obč. drž. zak.), kar pa, kakor omenjeno, niti ni dokazano. Mnenje prvega sodnika, da se je hotelo v pogodbi z dne 28. marcija 1878. l. z besedami, da se prodaja tožnikoma parcela št. 992 »z mejami obema znanimi«, na dejanske meje tega »garteljca« z ozirom na druge parcele opozarjati ter sporni svet tako od prodaje in izročitve izločiti, je popolnoma sa-

movoljno in neutemeljeno ter po izpovedbi kot priče zaslišane so-prodajalke Jere A. naravnost ovrženo; kajti Jera A. izpovedala je, da sta ona in njen soprog Just A. sporno zemljišče le tako dolgo posedovala, dokler nista svojega premoženja hčeri Ani, današnji sotožnici za doto izročila; tudi sta kakor pravi priča, sporni svet po izročitvi le z dovoljenjem tožnika Z. uživala. Na podlagi tega je tožbena zahteva, ki se je v konečnem govoru jedino le precizovala, ne da bi se bila v njenem bistvu izpremenila, popolnoma upravičena in se je moralo, prenapredivši prvo rzsodbo, zahtevi tožnikov ustreči.

Toženec vložil je revizijsko pritožbo, a najvišje sodišče je z rzsodbo z dne 23. majnika 1894, št. 5622 revizijsko pritožbo zavrnilo ter potrdilo višjesodno odločbo.

Pri tem sklicuje se najvišje sodišče na razloge II. sodišča.

*Dr. J. K.*

**c) Stanovanje dolžnika v inozemstvu stavi v nevarnost upnikovo tirjatev.**

Pošiljatev trgovinske firme S. S. e figlio v R. v Siciliji obstoječo v raznih sodih italjanskega vina in sicer težko 18943 *kg*, katero je bil dal razdačiti H. K., omenjene trgovinske firme opravnik (komisijonar), pri upravnistvu javnih skladišč na Dunaji kakor pristno (naravno) vino italjansko, proglasil je c. k. carinski urad Dunajski zapadlo v carinski prestopok s pretvezo, da je umetno vino »*la-crima Christi*«.

Z dopisom z dne 24. marcija 1893. l., s katerim je upravnistvo javnih skladišč na Dunaji vse to naznanilo H. K., naložilo mu je, da položi pri njej v poklade 3249 gld. 62 kr. a. v. v varščino carinske diference 16248 gld. 10 kr. pa v varščino globe za omenjeni carinski prestopok s pristavkom: »dokler ne boste zagotovljeni ti tirjatvi, ne dobode H. K. nobenega družega trgovinskega blaga na njegov račun ležečega v javnih skladiščih, ako ne položi v gotovini odnosne njegove vrednosti.«

Z ozirom na določbe §-a 1014. obč. drž. zak. in čl. 393., 571. in 382. trg. zak. sme H. K. zahtevati od svoje pooblastiteljice, da mu izroči potrebne novce v pokritje tirjatve carinskega zaklada in da reši tako iz javnih skladišč vse drugo trgovinsko blago, na njegov račun v istih ležeče.



Trgovinska firma S. S. e figlio odtegne se prav lahko globi, naloženi jej po c. k. carinskem uradom s tem, da ne pošlje več vina v dežele in pokrajine avstrijske in nato misli ozbiljno, kakor se povzema iz govora, ki ga je imel italjanski poslanec J. V. dne 3. julija 1893. leta v rimski poslanski zbornici.

Naj bi tudi plačilni nalogi in odnosne razsodbe carinskih oblastev avstrijskih zadobile pravno moč, odrekó prav gotovo sodniki na Italjanskem vsako svojo pomoč za iztirjanje zadevnih dveh zneskov in H. K. ne bode mogel nikdar in nikakor ne poslužiti se regresne svoje pravice zoper svojo pooblastiteljico.

Vse te okolnosti pričajo jasno, da se nahajajo pravice H. K. in sicer pravica, zahtevati od trgovinske firme S. S. e figlio, da položi neutegoma zadevno varščino in da plača ob svojem času njej odmerjeno carinsko globo, prav v veliki nevarnosti in skrbeti mu je, da jo odvrne od sebe.

Pri odpravniku »bratje W. v Trstu« nahaja se 120 sodov vina napominane trgovinske firme in položivši v sodne poklade razne državne zadolžnice v znesku tisoč kron za sramoto in škodo, ki bi utegnila nastati trgovinski firmi S. S. e figlio, prosil je H. K., da se mu dovoli v smislu §-ov 283. in 285. o. s. r. prepoved na omenjene sode vina.

Ozira je se na to, da je prositeljeva tirjatev s prilogami, prošnji priloženimi zadosti dokazana in da je položil prositelj v sodne poklade tisoč kron za sramoto in škodo v smislu §-a 285. o. s. r., ozira je se na to, da je njegova tirjatev v nevarnosti, ker ima trgovinska firma S. S. e figlio svoj sedež v inozemstvu in ker le-ta ne poseduje v teh deželah nikakoršne imovine in ozira je se na to, da se nahaja omenjeno vino v tretjih rokah, ustreglo je mestno del. okrajno sodišče tržaško z odlokom z dne 1. avgusta 1893, št. 24805 tej prošnji.

Z odločbo z dne 16. avgusta 1893, št. 3211 je pa višje deželno sodišče tržaško vsled rekurza odvetnika dr. N. pl. V. kakor skrbnika trgovinske firme S. S. e figlio v smislu dvorn. dekr. z dne 11. majnika 1833, št. 2612 premenivši odlok sodišča prve stopinje, odbilo omenjeno prošnjo. H. K. ter obsodilo ga v povrnitev sodnih troškov iz naslednjih razlogov:

Nikakor ni dokazano, da proti H. K. kaka nevarnost iz razsodeb dunajskih carinskih oblastev. Z listinami tudi ni potrjeno, da ne poseduje trgovinska firma S. S. e figlio v avstrijskem ozemlju imovine, potrebne v pokritje njej naloženih glob, saj iz same okolnosti, da ima svoj sedež v inozemstvu, ne more se še proglasiti izvestnim, da ne more plačati te globe. S samim naznanilom javnih skladišč na Dunaji, izvršenim s pismom z dne 24. marcija 1893. l. se tudi ne more smatrati gotovim, da je c. k. carinsko oblastvo vpisalo na dolg H. K. oba zneska omenjene globe in da ima zaplenjene v varnost teh zneskov še drugo blago razen onega, ki spada pod carinski prestopok. Tirjatev H. K. zoper trgovinsko firmo S. S. e figlio odvisna je torej od uvetov, o katerih ni možno domnevati, da li se kedaj uresničijo in vrhu tega je še omajana verodostojnost potrdbe o nepristnosti zaplenjenega vina vsled potrdila, izdanega po zavodu v Klosterneuburgu o kemični analizi tega vina. Konečno je pa varnost v znesku tisoč kron očitno premajhna za vso škodo, ki lahko nastane iz prepovedi obsegajoče polnih 120 sodov dražega vina.

Z odločbo z dne 11. oktobra 1893, št. 11774 je pa najvišje sodišče premenilo odlok višjega deželnega sodišča primorskega ter zopet uveljavilo odlok m. del. okrajnega sodišča tržaškega iz nastopnih razlogov:

Iz listin, priloženih prošnji za prepoved, razvidi se nedvomno: da je odposlala v prošnji navedeno vino siciljska firma S. S. e figlio H. K. označivši njega svojim zastopnikom; da je H. K. v tem svojstvu izposloval od upravnštva javnih skladišč na Dunaji obdačenje in odnosno razdačenje tega kupčijskega blaga; da je to kupčijsko blago zapadlo carinskemu prestopku in da je c. kr. carinski urad zaplenil je v varnost uvoznine in globe v zneskih navedenih v prošnji. Z ozirom na odgovornost H. K. zaradi plačila teh zneskov je njegova tirjatev zoper pošiljateljico, ki mu je poslala listine o pošiljatvi in ki mora odgovarjati za kazni in škodo, zadostno dokazana. V sodne poklade vsprejeti znesek tisoč kron ima se smatrati zadostnim za razžaljenje in škodo z ozirom na kakovost in količino kupčijskega blaga. Istotako je nevarnost, v kateri se nahaja H. K. tirjatev, dokazana uže po okolnosti, da ne poseduje toženka v avstrijskem cesarstvu nikakeršne imovine.

**d) Razven sodišča rei sitae dovoliti sme prepoved na premičnine le ono sodišče, ki je nedvomno pristojno za rešitev spora in merito.**

Dne 4. avgusta 1893. l. pod št. 5773. vložil je H. K. zoper trgovinsko firmo S. S. e figlio pri deželnem sodišči tržaškem tožbo za opravičenje prepovedi dovoljene mu z odlokom, navedenim v prejšnjem slučaju. Opirajoč se na določbe min. naredbe z dne 19. junija 1855, št. 106. drž. zak. in na listine priložene prošnji za prepoved in položivši v sodne poklade drugo vsoto tisoč kron za sramoto in škodo v smislu §-a 285. o. s. r., prosil je H. K., da se mu dovoli v varnost obeh zneskov, navedenih v prejšnjem slučaju sodna prepoved še na druga razna vina imenovane trgovinske firme, ki so se nahajala v javnih skladiščih na Dunaji.

Deželno sodišče tržaško, ki je postalo pristojno za rešitev glavnega spora vsled tožbe za opravičenje prepovedi, katera se je pri njem vložila in oziraje se na okolnosti omenjene v prejšnjem slučaju, ustreglo je sicer tej prošnji z odlokom z dne 5. avgusta 1893, št. 5574 a višje deželno sodišče za Primorsko je vsled rekurza odvetnika dr. N. pl. V., kakor skrbnika tožene trgovinske firme S. S. e figlio, premenilo z odločbo z dne 29. avgusta 1893, št. 3402 iz razlogov, uže navedenih v prejšnjem slučaju odlok, sodišča prve stopinje.

Zoper to odločbo pritožili sta se obe stranki, a najvišje sodišče na Dunaji potrdivši z odločbo z dne 11. oktobra 1893, št. 12215 odločbo višjega dež. sodišča tržaškega, odbilo je revizijski a) rekurz trgovinske firme S. S. e figlio, ker je uže višje deželno sodišče tržaško uslišalo njeno zahtevo in ker ne more stvarjati predmet kakemu pravnemu leku obrazloženje, ki spremlja sodno rešitev, in b) rekurz H. K. ker sme vložiti tožnik v smislu §-a 46. o. s. r. prošnje za dovolitev sodne prepovedi na premičnine nahajajoče se v tretjih rokah ali pri sodišču, pristojnem za rešitev glavnega spora, v katerega okoliši ima se izvršiti prepoved, ker ni še pravokrepno ugotovljeno, da je deželno sodišče tržaško pristojno za rešitev glavnega spora in ker se predmet prepovedi nahaja na Dunaji.

---

## Kazensko pravo.

## K § oma 281, št. 5. in 7. k pr. r.

Matevža J. in Petra Šp. obtožilo je c. kr. državno pravdnništvo v Ljubljani dne 5. maja 1894, št. 1755 hudodelstva težke telesne poškodbe po §-u 143. kaz zak., storjenega s tem, da sta se pri hudem ravnanji zoper Janeza Pikša dne 4. marcija 1894. l. v Zadragi, pri katerem je bil poslednji na svojem životu tako poškodovan, da je vsled tega umrl, in se ne da izkazati, kdo mu je smrtno poškodbo prizadejal — lotila pokvarjenega, sicer ne z nakano, ga usmrtiti, pa vender z drugim sovražnim namenom s tem, da ga je Matevž J. z glavo ob zid tolkel, potem na tla vrgel in zopet z glavo ob tla butal, in da sta potem Pikša oba zgrabila in na tlak pred hišo vrgla.

Deželno sodišče v Ljubljani je pa pri glavni razpravi z rabsodbo dne 21. junija 1894, št. 6146 oba obtoženca v smislu §-a 259, št. 3. k. pr. r. oprostilo obtožbe, in sicer iz sledečih

## razlogov:

Dne 4. marcija 1894. l. zvečer prišel je cunjar Janez Pikš s svojo družabnico Marijo H. v Zadrago ter se podal v Šparovčevo krčmo. Po pričevanju Marije H. dokazano je, da je obtoženec Matevž J. Janeza Pikš-a, ki je bil nekoliko pijan in zabavljaval ter zmerjal krčmarico, prijel z obema rokama za glavo in tolkel ob zid, potem Pikš-a vrgel z levo stranjo vznak na tla, kar tudi le-ta obtoženec sam prizna, se sklonil k njemu in ga zopet z glavo butal ob tla; na to vrgla sta oba obtožena Janeza Pikša po priznanji obeh obtožencev na cesto ter ga je še tukaj, kakor pričuje Marija H., Matevž J. z glavo butal ob tla. Na to šla sta Janez Pikš in Marija H. v Zgornje Duplje, Pikš tožil je med potjo, da ga bole glava in prsi. Po pričah Jožetu P., Alojziju Št., Andreju Š. in Lorencu K. dognano je, da je Pikš, ko je v Zgornjih Dupljah šel v krčmo, bil še trden in razposajen, da je zopet zabavljaval, ter se kregal, na kogar je ravno naletel. Vsled tega je Lorenc K. Janeza Pikš-a močno s pestjo bil po glavi ter se je Pikš nato s svojo spremljevalko umaknil v hlev, kjer sta se le-ta oba jela med seboj prepirati. Dne 18. marcija 1894. leta umrl je Janez Pikš v Celovci. — Glasom izvedeniškega izreka umrl je Janez Pikš vsled otrpnenja možganov, provzročene ga po močnem izlivu



krvi na njih levi strani. Posebnih vidnih ran se na njem ni dobilo, izvzemši nekoliko neznatnih odrgnin. Zdravniško mnenje poudarja dalje, da je možno, da je krvni izliv nastopil sam od sebe, možno da tudi vsled kakega močnega udarca; možno, da vsled ravnanja obtožencev proti Pikš-u v obtožbi omenjenega, akoravno bi se bilo čuditi, da bi po takem ravnanji ne bilo najti pod kožo nikake nabrane krvi, nikake otekline in nikacih plavih lis na koži, iz česar bi se dalo sklepati, da hudo ravnanje proti Pikš-u ni bilo s tako močjo izvedeno, da bi bilo provzročilo izliv krvi. Z ozirom na to, da je po izvedeniškem izreku toliko slučajev, vsled kojih je lahko nastal omenjeni izliv krvi v možgane in je nastopila smrt in ker se ne da nikakor dognati, da mu je bil smrtni pretres možganov prizadet ravno pri onem grdem ravnanji v hiši in pred hišo Šparovčevo v Zadragi, kojega sta se vdeležila oba obtoženca, in ker je dalje tudi še mogoče, da je smrt nastopila zgolj slučajno, ali pa vsled tega, da je Lorenc K. Janeza Pikš-a močno bil s pestjo po glavi tudi ob istem času, je moralo sodišče, kojemu ni bilo moč najti kavzalne zveze med dejanjem obtožencev in med smrtjo Janeza Pikš-a, oba obtoženca v smislu §-a 259. k. p. r. oprostiti obtožbe.

Zoper to razsodbo je državno pravdnštvo oglasilo pritožbo zaradi ničnosti, katero je takole utemeljevalo:

Pritožba se opira na ničnostni vzrok §-a 281., št. 5. in 7. k. p. r., ker je na jedni strani izrek sodišča o odločujočih dejanskih stvareh nepopoln, na drugi strani pa konečna razsodba ni rešila obtožbe. Obtožba trdi, da je Matevž J. dne 4. marcija 1894. l. v Šparovčevi krčmi v Zadragi zabavljajočega cunjarja Janeza Pikš-a z obema rokama za glavo zgrabil in ž njo ob zid tolkel, da je potem Pikš-a vznak vrgel na tla, zopet njegovo glavo prijel in ž njo ob tla butal, konečno, da sta potem Matevž J. in Peter Š. Janeza Pikš-a iz krčme vlekla in ga pred hišo vrgla na cesto, kjer je Matevž J. še enkrat z glavo Pikš-a butal ob tla. Te trditve obtožbe ima sodišče izrečno za dokazane; nima pa za dokazane daljnje trditve obtožbe, da je dobil Janez Pikš pri tem grdem ravnanji obtožencev proti njemu smrtne poškodbe in da je vsled tega umrl. Radi tega bila sta oproščena oba obtoženca obtožbe zavoljo hudodelstva po §-u 143. k. z. Oprostitev v tem oziru se noče izpodbijati. Vender pa se vidi z ozirom na obtožbene trditve, katere ima sodišče za dokazane, da je ta izrek nepopoln in da tudi ne rešuje obtožbe.

Ni treba še posebe utemeljevati, da se nahaja v dejanskih trditvah obtožbe radi hudodelstva po §-u 143. k. z. eventualno lahko tudi substrat kacega drugega kaznivega dejanja, katero je implicite pod obtožbo in katero je tudi rešiti z razsodbo. Ko bi bilo n. pr. v danem slučaju sodišče smatralo dokazane vse trditve obtožbe izključilo pa samo sovražni namen storilcev, ne bilo bi obtožencev kar samo oprostilo, nego uvaževati bi mu bilo treba, se-li v dokazanem dejanji ne nahajajo znaki pregreška §-a 335. k. z., in če bi tudi tega ne dobilo, moralo bi svoj izrek tudi v tem oziru pravilno utemeljiti. V danem slučaju ima sodišče v subjektivnem oziru za dokazano hudo ravnanje proti človeku, kakeršno zadošča za učin hudodelstva po §-u 143. ali 157. k. z.; dvomi le, da je Pikš umrl na posledicah tega hudega ravnanja; radi tega oprasča obtoženca obtožbe zavoljo hudodelstva §-a 143. k. z. Toda s tem ni na vse strani preudarjalo in presojo tistih trditvev obtožbe, katere ima za dokazane: če tudi ne smatra za dokazano, da je to hudo ravnanje provzročilo smrt Pikš-a, treba je bilo vendar premisliti, ni li tako ravnanje imelo za saboj težko telesno okvaro (pretres možganov), ali pa vsaj lahko telesno poškodbo in ali ni torej dan učin po §-u 152., ali 157., ali 411. k. z.; in če bi vse to ne bilo, imelo je sodišče dolžnost presojati, ni li v takem ravnanji dobiti najmanj učin prestopka po §-u 431. k. z. Na vse te strani bilo je treba obtožbene trditve presojati in če ni bilo v nobenem oziru dobiti kaznivega dejanja, potem pa se je moralo tudi pravilno utemeljiti. Ker pa sodbeni razlogi o vsem tem molčé, je ta izrek v odločilnih dejanskih rečeh nepopoln (§ 281., št. 5. k. p. r.) in tudi nikakor ne rešuje obtožbe (§ 281., št. 7. k. p. r.).

Najvišje sodišče je v nejavni seji in zaslišavši c. kr. generalnega prokuratorja vsled te ničnostne pritožbe temeljem §-a 4., št. 2. zakona z dne 31. decembra 1877, drž. zak. št. 3. ex 1878 pritožbo z odločbo z dne 7. avgusta 1894, št. 9625 takoj zavrnilo iz sledečih razlogov:

Pritožba trdi po krivem, da razsodba z dne 21. junija 1894, št. 6146 ni rešila obtožbe. Pritožba je poudarjala, in je c. kr. državno pravdnštvo v konečnem predlogu pri glavnej razpravi zahtevalo, krivim spoznati oba obtoženca, da sta se pri nekem od nju započetem hudem ravnanji, pri kojem je bil janz Pikš na smrt poškodovan, dejansko lotila poškodovanega v sovražnem namenu. So-

dišče je, uvažujé, da dokaz zveze dejanja, katerega se obdolženca dolžita, s smrtjo poškodovanega ni dognan, in zlasti, da ni dokazano, da je nastal smrtonosni pretres možganov usmrčenega pri omenjenem hudem ravnanji, oprostilo oba obtoženca obtožbe. Razsodba razteza se torej na vsa dejanja, na podlagi kojih je izišla. Da se ni oziralo pri razsoji na kako kvalifikacijo dejanja, ki ni v soglasji z obtožbo, pa še ne utemeljuje trditve, da bi obtožba ne bila rešena in ravno tako ni v tem, da je sodišče razsojevalo le v smislu obtožbe, razvideti kake nepopolnosti rozsodbe. Pritožba je torej v obeh navedenih formalnopравnih obzirih očitvidno neutemeljena, in jo je bilo brez odloga tem bolj zavrniti, ker (v zadevi poudarjane nepopolnosti razsoje z ozirom na kako drugo subsumcijo dejanja) niti ni obtožba trdila, in niti glavna razprava dokazala ni, da bi se nahajala pri Janezu Pikš-u razven poškodbe, ki je provzročila njegovo smrt, in kojih glasom izvajanj sodišča obtožencema ni šteti v krivdo, znamenja še kakega drugega hudega ravnanja.



## Književna poročila.

*Mjesečnik pravničkoga društva u Zagrebu* prinaša v broju 9. za mesec september naslednji razpravi: Prilog tumačenju zakona o zadrugah. Napisao dr. Izidor Lichtenberg. Svršetak. — Upliv obtuženikove smrti na riešenje o poprimljenom pravnom lieku proti osudi. Napisao Dragutin Markovac.

„*Tumač građanskomu parbenomu postupniku*“ — uz sudjelovanje dra. Josipa Šilovića, kr. j. r. sveučilišnoga profesora, napisao Adolfo Rušnov, viečnik kr. banskoga stola. — Tisek i naklada knjižare Lav. Hartman-a (Kugli i Deutsch). Zagreb. — 1894. — Ciena for. 6:50.

Na Hrvaškem in v Slavoniji velja od 1. januarija 1853. l. z naredbo pravosodnega ministerstva z dne 16. septembra 1852, št. 190 uvedeni, po našem občnem sodnem pravdnem redu urejeni „*gradj. parb. postupnik*“. Za ta zakon dobival se je do sedaj le zastareli nemški komentar dr. Ferd. Schusterja, čegar zadnja (4.) izdaja je izišla uže l. 1859. — Živa je bila torej potreba, da se uredi novi, sedanjemu stanju znanosti ustrezajoči komentar. Tej potrebi pa zadošča — kolikor je nam bilo mogoče prepričati se iz jako obširne knjige [XII — 963] — novi „*Tumač*“ g. Rušnov-a povsem. Ni bilo g. pisatelju treba dalje opravičevati se v „*Pripomenih*“, da je poprijel pero ter sestavil to znamenito delo, — katero se samo ob sebi opravičuje. Kar se pa tiče bojazni, da bode novi civilni pravdni red, ki ga dobi prej ali slej Hrvatska, prehitel ter na stran porinil to knjigo, ki se peča s starim zakonom, more vsakogar tolažiti pogled čez deželno